

AVELSMÅL OCH RIKTLINJER FÖR AVELSRÅDGIVNING

Specialklubben för Västgötaspets - SKV

Fastställt vid årsstämma 15 mars 1997

Västgötaspetsen är en urgammal svensk lantras. Som typ känd sedan vikingatiden och därmed en av våra äldsta inhemska hundraser, med en roll som gårdshund, väktare och vallhund i det gamla bondesamhället.

Rasen blev 1942 en kynologisk sensation när den upptäcktes och räddades från utdöende. Den är därmed ett levande kulturminne - ett värdefullt kulturarv att slå vakt om. Västgötaspetsen är inte längre utrotningshotad men fortfarande numerärt liten, vilket gör avelsarbetet särskilt viktigt.

I likhet med övriga lantraser representerar västgötaspetsen en genetisk mångfald som sannolikt är skäl till dess goda hälsostatus. Den är spänstig och hållbar långt upp i åren och fri så vitt man vet från rasbundna sjukdomar. Den genetiska mångfald som västgötaspetsen har med sig från sitt tusenåriga arv är särskilt värdefullt att bevara.

AVELSMÅL: Avelsarbetet med västgötaspets inriktas framför allt på att behålla rasen ursprunglig och naturlig, med god fertilitet, bibehållna vallningsanlag, en stabil mentalitet, en allsidig bruksduglighet, samt som en väl fungerande familjemedlem.

För att behålla rasen sund och frisk för framtida generationer eftersträvas genetisk bredd, med stor spridning av arvsanlag i hela stammen. Det uppnås genom användning av många olika blodslinjer, och undvikande av avel med besläktade djur. Samt att inte ta mer än en normalstor kull efter samma föräldrapar.

Bred avelsbas är ett vitalt behov i små raser. I västgötaspetsaveln behövs många verksamma individer, helst lika många hanar som tikar. En tik bör inte lämna mer än cirka 20 valpar, och en hane inte mer än 40 valpar - med spridning på hela sin livstid, varav högst hälften (cirka 20 valpar) producerade under de tre första avelsåren, (dvs, hanens fem första levnadsår).

Ur avelsynpunkt har alla rastypiska hundar (motsv. 1:a 2:a pris, EX, VG el G vid kvalitetsbedömning) lika värde. Championtitlar bör inte styra valet av avelsdjur. Att välja avelshund enbart efter utställningsframgångar medför stor utslagning av många fullgoda avelsdjur, och minskad genetisk bredd. Championat och avelsvärde är inte samma sak.

För att bevara stubbsvansanlaget rekommenderas att en individ i varje avelskombination ska ha medfödd stubbsvans.

God könsdrift och fortplantningsförmåga hos avelsdjuren är väsentlig. Fria parningar, där hund och tik klarar akten själva, bör eftersträvas.

Individer med återkommande rörelsebesvär, förlossningssvårigheter, dålig hälsostatus (som t.ex. står under regelbunden medicinering) eller har andra konstitutionella svagheter ska ej användas i aveln.

Viss känslighet för höga ljud (s.k. skottberördhet) förekommer hos rasen, och ska inte nonchaleras. Mentaliteten har hög prioritet.

Höftledsdysplasi förekommer i enstaka fall inom rasen, men de drabbade individerna har sällan kliniska besvär. Röntgning av avelsdjuren rekommenderas för att bibehålla god hälsostatus, samt undvika att använda de få hundar som har D och E.

Resultat från HD-röntgen och ev. skottberördhet ska varken nonchaleras eller övervärderas, utan bör noga beaktas liksom övriga egenskaper, och ingå i en helhetsbedömning vid valet av avelsdjur. Extremt skottträdda hundar ska ej användas till avel.

Ökad dokumentering av avelsresultaten är önskvärd, och ökat deltagande i avkommebedömningar ska uppmuntras, framför allt i SKV:s exteriörbeskrivning och vällanlagstest, mentalbeskrivning och/eller karaktärstest samt HD-röntgen. Det är angeläget att fler individer deltar i ung ålder.

Avelsmålet anger önskvärd utveckling för rasen. Det utgör grund för avelsrådets verksamhet och riktlinjer för enskilda uppfödare. Det yttersta avelsansvaret vilar dock alltid hos uppfödarna

Västgötaspetsens önskvärda egenskaper i prioritetsordning

1. **Sundhetsstatus**
Sund konstitution med hög hållbarhet och lång livslängd (frisk, rörlig, stark och robust).
Naturliga könsfunktioner (hanar med normal könsdrift utan överdriven hanhundsaggressivitet, tikar med regelbundna löpningar och parningsvillighet).
Instinktsäkra tikar (tikar som inte har problem med att ta hand om och uppfostra sina valpar).
2. **Mentalitet**
Livlig och uppmärksam (ej hetsig)
Frimodig och orädd (utan tendens till skygghet eller rädsla, ej överdrivet förarbunden).
Sansad (förmåga att koppla av mellan uppgifter).
3. **Bruksduglighet**
Livlig och uppmärksam (ej hetsig).
Intresse för självständigt arbete (initiativrik).
Koncentrationsförmåga (vid enskilda uppgifter).
Rörlig och hållbar (kunna röra sig obehindrat i olika gångarter - länge, ej grov och klumpig).
Vällanlag (intresse för vällning).
4. **Tilltalande exteriör**
Motsvarande ett gott eller mycket gott avelsresultat.
1:a, 2:a pris, EX, VG eller G vid kvalitetsbedömning.

AVELSRÅDGIVNING

Avelsrådet ska från vunna erfarenheter och kunskaper stödja och hjälpa uppfödare av västgötaspets i enlighet med fastställt avelsmål.

Uppgiften:

Är enbart rådgivande. Det yttersta ansvaret för aveln vilar alltid på uppfödaren.

Omfattning:

Rådgivning i praktiska avelsfrågor såsom löpning, parning, dräktighet, valpning, uppfödning och placering mm.

På styrelsens initiativ sammanställa och utvärdera uppgifter ur arkiverade dokument.

Tillhandahålla uppgifter ur arkivet såsom härstamningar, avelsresultat, beskrivningsresultat, adresser mm.

Tillhandahålla förteckning över SKV:s hanhundsregister.

I övrigt enligt Svenska Kennelklubbens riktlinjer.

Hanhundsregister:

Registret hålls aktuellt av SKV och upptar hanar som förklarats tillgängliga för avelstjänst.

Inga specificerade krav på hanarna har uppställts.

Hundarna registreras i bokstavsordning med uppgifter om härstamning, meriter, kända testresultat och adresser.

Rekommendation av avelsdjur:

Tikägare kan på begäran få allmän hänvisning till hanar.

För tikar vars avelsvärde är okänt för SKV omfattar hänvisningen endast hanar som genom härstamning och andra egenskaper kan vara lämpliga.

De hanar som föreslås är på något sätt kända av avelsrådet eller upptagna i SKV:s register över hanar för avelstjänst.

Denna typ av hänvisning sker på diskussionsnivå.

Tiken rekommenderas alltid att meriteras genom: utställning, exteriör- och mentalbeskrivning, karaktärs-test, vällanlagstest samt HD-röntgen.

(A, B ,C eller, ua)

Avrådan förekommer.

Enskild rekommendation

Tikägare som så begär, får skriftlig rekommendation på lämplig hane enligt följande:

Skriftlig förfrågan minst en månad före beräknad löpning.

Tiken ska exteriört motsvara 1:a ,2:a pris, EX, VG, eller G i ökl/ukl.

(kvalitetsbedömning). Gärna vara utställd minst två gånger för två olika domare, eller deltagit i exteriörbeskrivning.

Vällanlagstest, mentalbeskrivning, godkänt karaktärsprov eller motsvarande, är önskvärt.

För hanar som rekommenderas finns inga specifika krav

För att bredda avelsbasen kan avelsrådet rekommendera bra, även icke meriterade hundar.